

RESA TILL ANTARKTIS

Text: Karin Holmberg Bild: Thommy Bäckström och Hurtigruten

Medlemsmötet den 28 april 2022 skulle innehålla ett föredrag av Thommy Bäckström om när han och hans fru gjorde en tre veckors resa till Antarktis i december 2018, en tidpunkt när det väderleksmässigt är ”typ vår” på Antarktis.

De som ordnade resan var det norska rederiet Hurtigruten, en av deras båtar byggdes om för att den skulle passa för ändamålet. För att få följa med på resan måste man ha godkända läkarintyg, eftersom om en person blev sjuk, så skulle det ta två dygn för en helikopter att komma till undsättning.

Första etappen gick med flyg till Eldslandet, södra Argentina, och staden Ushuaia. Med på resan var det ett 20-tal forskare, geologer, zoologer, ornitologer m. fl. Det var tyskar, amerikanare, engelsmän, norrmän och paret Bäckström från Umeå.

Överfarten från Ushuaia till Antarktis över Drakesundet är en sträcka på 90 mil.

Väl framme så kändes det givetvis väldigt speciellt att sätta sin fot på Antarktis, det hade han förevigat med ett foto.

Så många svenskar kan ju inte ha varit där förut. Nämnas bör Otto Nordenskjöld och en grupp på tre personer: Johan Gunnar Andersson, Samuel August Druse och Toralf Grunden som förläste utanför kusten. Men de tog sig iland och byggde en stenkoja för att överleva. Den är numera ett minnesmärke med deras namn och en liten svensk flagga.

Minst 95% av Antarktis är is- och snötäckt. 75 % av världens sötvatten är bundet i Antarktis is. Isen är 3-4 km tjock. Isbergen är 40-50 meter höga och platta. 1/10 ser man ovan havsytan medan 9/10 ligger under havsytan, till ett djup på 500 meter. Det finns flera aktiva vulkaner, den högsta är 3078 m hög och kan jämföras med Mont Blanc i de schweiziska alperna.

I centrala Antarktis är årsnederbörden 40 mm, alltså ökenklimat. Värmerekordet på Antarktis är 15°C, i västra Antarktis har dock uppmätts 20°C som förmodligen beror på klimatförändringar.

För 150 miljoner år sedan började Pangea att dela sig och under den tiden fanns det dinosaurier på jorden, även i Antarktis. För 66 miljoner år sedan störtade en asteroid mot jorden och hamnade i Mellanamerika på Yucatánhalvön. Då var perioden med våra största djur över, dinosaurierna dog ut. Men djur finns det även idag på Antarktis, t.ex. krabbsälen som fick namnet för att man trodde den livnärde sig på krabbor, men så var det inte utan den levde på krill. Sedan har vi leopardsäl som är ett rovdjur som äter pingviner och det finns ett känt fall där en människa har blivit dödad av en leopardsäl. Så har vi fågellivet och Thommy och hans fru anmälde sig för att hjälpa till med att se och upptäcka olika fåglar som finns där. Det var vetenskapliga observationer som platsbestämdes med hjälp av GPS.

Pingvinerna är väl de mest kända fåglarna på Antarktis. Tre arter finns där: Adéliepingvin, Hakremspingvin, lätt att känna igen på ”remmen under hakan”, och Åsnepingvin som känns igen på den röda näbben.

Sen har vi Albatrossen, den flyger nio månader i ett sträck utan att landa på marken, årets resterande tre månader häckar den. Till sist labben som även finns här ute vid havet, men som hos oss är en mindre variant av dem som finns på Antarktis.

Några länder tog för sig av Antarktis för länge sedan, t.ex. Argentina, Chile, England, Sverige och Norge och gjorde anspråk på områden, men så är det inte idag, inget land äger Antarktis, utan det skrevs ett fördrag 1959 att området som är lika stort som från Nordkap i norr till Kreta i söder och från Uralbergen i öster till Portugal i väster, skall värnas, skötas och lämnas fullständig oberört.

Ett exempel på detta var att när de klev i och ur båten skulle stövlarna duschas av, inget fick följa med dit eller tas därifrån.

Efter tre veckor och några landstigningar på Antarktis gick resan tillbaka med m/s Midnattssol, där de hade fått avnjuta god mat och dryck och bra logi, över Drakesundet och resan tog slut i Ushuaia.

Foto från Hurtigrutens annonssida.